

НАПРАДВЕСНІ АДРАДЖЭНІЯ

25 сакавіка 1918 года на еўрапейскай карце, нігдзёжы на віхуры і калатэні імперыялістычнай вайны, дзёх рэвалюцый і грамадзянскай вайны, на абстагах былой Расійскай імперыі пачаў узнікаць новы славянская дзяржава — Беларуская Народная Рэспубліка.

Даўнае ж пагадненне аб нашай напалову неведанай яшчэ гісторыі і ўспоміні тых, хто стаў ля вытокаў БНР.

Перш-наперш гэта Беларуская Сацыялістычная Грамада, першая беларуская палітычная партыя, якая агуравала вакол сябе шырокія і прадстаўнічыя сілы насельніцтва тагачаснага «Северо-Западнага края». Утварылася гэтая партыя ўзімку 1902—1903 гг. пад назвай Беларуска-рэвалюцыйная грамада на аснове нацыянальна-асветніцкай студэнцкай і рабочых-гуртоў Беларускай моладзі. Першы з'езд партыі адбыўся ў 1903 годзе, а другі — у канцы 1905 — пачатку 1906 г.

З гэтага часу змяняліся назвы арганізацыі — яна стала называцца Беларуска-Сацыялістычнай Грамадой. Да 1917 года гэта была адзіная палітычная партыя, што выказвала інтарэсы беларускага народа.

Партыя змянялася за справамі: вырашэнне аграрнага і нацыянальнага пытання. У нацыянальным пытанні яе пазіцыя была такая: прадстаўленне Беларусі статусу аўтаноміі ў будучай Расійскай дэмакратычнай федэратыўнай рэспубліцы. Партыя рабіла ўсе магчымыя дзеянні. Дзеячы БСГ Іван і Антон Луцкевічы, Аляксандр Уласов, Цётка (А. Пацкевіч) заснавалі першыя легальныя беларускія газеты «Наша доля» і «Наша ніва», вакол якіх агуравалася ўся сваядомая Беларусь. Газета «Наша ніва» выходзіла чатырох разоў у тыдзень, была перадаваема ў школу, тэатр. Дзеячы БСГ былі заснавальнікамі выдавецкай супольнасці «Звонне сойца» і «Наша вытока» (С.Пенябурт).

І Беларусь выдавецкага таварства (Вілія). Без газеты і гэтых выдавецтваў не паўстае і класіфікацыя беларускай літаратуры (Я. Купала, Я. Колас, М. Багдановіч, М. Гарэцкі, А. Гарун, З. Вядула ды інш.), якая шмат зрабіла для нацыянальнага выхавання беларусаў.

Пасля частковай акупацыі Беларусі ў 1915 годзе немцы частка лідараў БСГ (браты Луцкевічы, В. Ластоўскі) заключылі ў Вілені пагадненне з адпаведнымі арганізацыямі паліцыі, літоўцаў і ўраўнаў з мэтаю адражэння Вялікай князя Пётруся са стаячай у Вілені.

Іван і Антон Луцкевічы выступалі за стварэнне федэратыўнай беларуска-літоўскай дзяржавы з двума аўтаномнымі тэрыторыямі і саюзам у Вілені. Сацыяліст Вядула Ла-

сцяжына — яе выканаўцы камітэт на чале з сябрам ЦК БСГ Яўсэпам Баранкам. У першай Устаўнай грамаде да народаў Беларусі, выдзеленай 21 (8) лютага 1918 года, выканком Радзі аб'явіўшы сёбе часовай уладай на Беларусі, заклікаў як мага хутэй склікаць Усебеларускі ўстаноўчы сойм на аснове агульнага выбарчага права.

Калі 18 лютага 1918 г. пачалося намясакнае наступленне, выканаўчы камітэт Радзі Усебеларускага з'езда пачаў нарады. 20 лютага быў створаны першы беларускі ўрад — шматпартыйны Народны Сакратарыят на чале з Я. Баранкам. Ва ўрадзе ўвайшлі вядомыя беларускія сацыялісты Аркадз Сміоль, Палута Бабунова, Лявон Зах, Антон Аўсенькі.

Пасля таго як немцы і большавікі заключылі Брэсцкі мір і падзялілі Беларусь, 9 сакавіка 1918 года выканком Радзі Усебеларускага з'езда выдаў Другую Устаўную грамаду. Беларусь аб'явілася Народнай Рэспублікай. Былі закладзены канстытуцыйныя асновы БНР, якія цалкам адпавядалі ідэалам сусветнай сацыяльна-дэмакратыі. Усеагульнае, роўнае, прамое і пратэставальнае выбарчае права, свабода слова, друку, сходаў, забастовак, хаўрусаў; безумоўная свабода сумлення, недакарнальнасць асобы і памятнасць; нацыянальна-персанальная аўтаномія для народаў; роўнае права ўсіх моў народаў Беларусі.

Скочылася прыватная ўласнасць на зямлю, зямля перадавалася тым, хто ёй працуе. Ясы, нетры, азёры перадаваліся ў агульную ўласнасць. 8-гадзінны рабочы дзень.

У РЭДАКЦЫЮ ПАСТУПІў ТАКСАМА ЗВАРОТ Выханкома ЦЭНТРАЛЬНАЙ РАДЫ БСДГ ДА ГРАМАДЗЯН БЕЛАРУСІ — АДЗНАЧЫМ ДЗЕНЬ 25 Сакавіка

У ім, у прыватнасці, гаворыцца:

Акт 25 сакавіка паклаў пачатак барабам нашых народаў за сваю дзяржаву, барабам працяглай, ахвярнай. Волю нашых народаў да свабоды не маглі задушыць ні большавікі, ні польскія акупанты. Заўсёды на працягу больш чым 70 гадоў знаходзіліся людзі, якія мелі мужнасць змагацца за сваю дзяржаву, за сваю нацыянальную свабоду, за сваю культуру. Успоміні жэўнаў і партызан 1918—1920 гг., успоміні сучасных паўстанцаў, якія баранілі Беларусь пасля таго, як большавікі змяніліся з Піндудскім аб'явілі нашай краіны, успоміні нашых партызан

і падпольшчыкаў у Савецкай і Заходняй Беларусі, успоміні патрыятыў, якіх кідалі ў турмы і высілялі ўдалы. Польшчыкі, якіх расстралявалі большавікі і гітлераўцы, якіх пакідалі без працы і заносілі ў каняны спісы.

Дэкларацыя аб дзяржаўнай суверэнітэце нашай краіны, аб'яўшчыне незалежнасці Беларусі ў 1918 годзе — лагічнае зацвярджэнне гэтай барабам.

Заснавальнікі Беларускай Народнай Рэспублікі хацелі пабудаванне дэмакратычнай і прававой дзяржавы, у якой былі б забяспечаны права і свабоды чалавека, у якой усім народам жылося б добра.

Памятайма пра гэта цяпер.

Пасля прыняцця 2-й Устаўнай граматы Народны Сакратарыят звярнуўся да калішніх Германіі з просьбай прызнаць БНР, але канцлер заяву Народнага Сакратарыята адхіліў. Бо гэта азначала б «умяшніненне ў вылікарскія справы». Паводле Брэсцкага дагавора, Імперыя абавязалася не прызнаваць ніякіх новых дзяржаў на тэрыторыі былой Расійскай імперыі. Апроч таго, Беларусь разглядалася як залог пад кантрыбуцыю, якую большавікі абавязаліся выплаціць Германіі.

18 сакавіка Рада Усебеларускага з'езда была абвешчана Радаю БНР. У яе склад былі ўключаны прадстаўнікі Віленскай Беларускай Радзі на чале з А. Луцкевічам.

Да таго часу віленская беларуская з'езда была абвешчана Радаю БНР. У яе склад былі ўключаны прадстаўнікі Віленскай Беларускай Радзі на чале з А. Луцкевічам.

Пасля таго як немцы і большавікі заключылі Брэсцкі мір і падзялілі Беларусь, 9 сакавіка 1918 года выканком Радзі Усебеларускага з'езда выдаў Другую Устаўную грамаду. Беларусь аб'явілася Народнай Рэспублікай. Былі закладзены канстытуцыйныя асновы БНР, якія цалкам адпавядалі ідэалам сусветнай сацыяльна-дэмакратыі. Усеагульнае, роўнае, прамое і пратэставальнае выбарчае права, свабода слова, друку, сходаў, забастовак, хаўрусаў; безумоўная свабода сумлення, недакарнальнасць асобы і памятнасць; нацыянальна-персанальная аўтаномія для народаў; роўнае права ўсіх моў народаў Беларусі.

Скочылася прыватная ўласнасць на зямлю, зямля перадавалася тым, хто ёй працуе. Ясы, нетры, азёры перадаваліся ў агульную ўласнасць. 8-гадзінны рабочы дзень.

Мінскае вытворчае аб'яднанне «Прамсувязь» выдасца як вытворца тэлефонных станцый малой і сярэдняй ёмістасці, а таксама іншай апаратуры сувязі. У мінулым годзе тут зрабілі, на першы погляд, некалькі кроў, стварылі з каласам «Прада» Станцыйскага раёна сумеснае прадпрыемства — неважкі м.сапрапароўчы камбінат «Зарэчча» з вытворчасцю да 2 тон прадукцыі ў змену.

Мінула ўсёго каля паўгода з моманту заключэння дагавора да выхда першай партыі гатовай прадукцыі. Цяпер тут вырабляюць каля дзесяці відарэзаў і іншых м.сапрапароўчы, асноўным спажывцом якіх з'яўляюцца работнікі аб'яднання. Частку, якая застаецца, калгас рэалізуе самастойна.

Узасямяная выдасца: заводчане атрымалі адчуваць новую прыбытку да свайго тагожа небагатага сёння стала, а калгас — дадатковы прыбытак.

НА ЗДЫМКУ: вядучым тэхнолаг па вырабу каўбас Аляксандр Пакроўскі.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

— Барыс Іванавіч, у маім стаце даўно ляжыць пісьмо ў «Звязду», якое не спісваю ў архіў. Хацелася абмеркаваць яго з Вамі. Напісала яго Валя зямлячка з Гомельшчыны, в. вёскі Астравы Лёўскага раёна — Юлія Аляксандраўна Гай-рылюк-Савічанка. Падобна, яе толькі Валяныя прачыталі, але і некаторыя жэўнаўцы старонкі. Дык вось, у сувязі з прызначэннем Вярхоўнага Савета Беларускай дзяржаўнай сімваліі Юлія Аляксандраўна напісала: «Слэз заліваюць твар. Ускамінулася ўсё май жэўнаў...»

І маючы былі вывезеныя ў Германію. У 19 сакавіка 13 кароў тры разы на дзень і працавала ў полі разам з усімі дарослымі. Ная ўдалі спецыяльнае пісьмо, якія мы павіны былі напісаць, таму што там былі прынамныя гербы нашых рэспублік, якія прыняты зараз. Тады немцы адразу пазнавалі, хто рускі, хто беларус, хто палек, хто ўкраінец. Горы за ўсіх жылося рускім, каця і нам даставалася. Гаспадарская курыца не дзе схавалася і несла яшчэ не там, дзе ёй прызначалася. Дык значы гаспадарка ледзь не забіў мяне. А потым знайшлася і курыца, і яшчэ...

Гэты боль быў прытуліць, чы сталі жыць лепш, звыкліся з думкай, што хоць не дарэмна перажылі такіх пакуты.

І вось я атрымала свабоду. Я цяпер не ведаю нават, хто я сама. Да сённяшняга дня я нічыя сабе беларуска, хоць з 1936 года жыла ў Казахстане. Там я нарадзіла дзяцера дзяцера — дзёх дачок і трох сыноў. Муж заўважыў та ў 1965 г. дзе. Чацэра дзяцера жыццё там, адна дачка жыве ў Беларусі разам з мужам-ўкраінцам. Я ж прапавіла ў Казахстане, а яе воль мінула ўжо дзесяці гадоў, які, выйдзішы на пенсію, працавала ў родным калгасе дзяцера. Каб хто некай аддаць доўг свай вёсцы. Цяпер пайшла пытанне: дык хто ж ё? Да гэтага часу я напарывалася тым, што я грамадзянка СССР. Але я была беларуска, дзе б я ні жыла, у БССР, у КазССР, у РСФСР, у УССР. У пездзе былі ўсе аднолькавыя, ніхто ніколі не птыўся ні папаштара, ні грамадзянства. У самага ж я чыла ў лобы горад. А што будзе зараз? Мне засталася ні дзёх гадоў жыць. Але як жа мае дзёх? Яны ж паважлівыя заможныя, паняніліся на розных нацыянаў...

Як бы вы пракаментыравалі гэты пісьмо?

— Тое, пра што піша аўтар ліста, мне вельмі блізка і аразумела. У галі вайны ў Нямеччыну было вывезена з Беларусі каля 400 тысяч чалавек. Іх доўга раздзялілі і ў абышчы.

Але хацелі бы адрозніваць

— Есць такія меркаванні, што і ў новых пашпартых грамадзян Рэспублікі Беларусі не патрэбна ўказанне нацыянальнасці.

— Я таксама пра гэта чуў, ёсць такія прапановы. На мой погляд, неадназначныя. Бо нацыя — гэта ўсё-такі нацыя, і кожны нацыянальнасць, адкуль ён родам, калі быў яго лідар, бацька... Справа ў тым, калі чалавек не хоча належыць да пэўнай нацыянальнасці, хоць замяніць ён не павінен прычынам. Трэба, лічу, даць такое права. Але прамусова пазбаўляць чалавека нацыянальнасці я б ні

не. Не дзе каля трыццаці чалавек... Сіс даваенных ахвяр куды большы, а ніякай памяці нідзе няма.

— Ведаю, не некалькі разоў ставілі ў Саюзе пісьменніку гэта пытанне. Па тых спісах, што ёсць у мяне, былі рэсэраваны 238 нашых пісьменнікаў, з іх дзяцера да смерці Сталіна і выйшлі з лагераў усім няжымі — каля дзвядцят.

Але як тут аддаць справядліваю лідэру памяці, калі абставіны павязалі людзей сеткаю ўзаемных даносаў. Як адзі з сакратараў рэспубліканскай рады ТБМ я, дарэчы,

напярэда, будучы тут, у Мінску, на пытанне пра перспектывы эміграцыі, прывёў агульнае пытанне: «Вялікая галава з гэтага не вырасца».

Эміграцыя, сапраўды, можа даць нам нейкі духоўны імпульс, падтрымаць матэрыяльна, але асноўны адрэжэнскі клопат — на плячах тых, хто тут нарадзіўся і жыве, жыццё сакома, мовай гэтай зямлі.

— Барыс Іванавіч, Вас ведаюць як заўважнае кніжнік, Ваш беларускі кнігазбор сёння ці не набажэцкая хатняя бібліятэка. А з чаго ўсё пачыналася?

— У бліжэйшы час з майёй бібліятэкай выйдзе яшчэ некалькі факсіміль кніг. У «Мастацкай літаратуры» — «Вяжанка» Янкі Лучны, «Пад сіняй неба» Наталлі Арсенкевай, «Спадчына» Янкі Купалы. Эцыклапедыя пераважнае том «Жывописной России», прысвечаны Беларусі. Па лініі ТБМ выйшаў зборнічак пад рэдакцыяй Вядула Ластоўскага «Што трэба ведаць кожнаму беларусу», рытуецца «Руска-беларускі слоўнік» братоў Гарэцкіх. У бліжэйшы час «Народная асета» выдае «Беларуска-рускі слоўнік» С. Некрашэвіча і М. Байкова. Словам, я не адмажыў ні аднаму выдавецтву, які да мяне звяртаўся. Хіч мяне экзампліры псуецца ў рабоце, разніжэцца на лісты — а тады з'яўляецца яшчэ тысячы-другая паслэбнік, таг неабходны людзям.

— Чаму, на Ваш думку, неабходна перавыдаваць слоўнік пачатку стагоддзя?

— У пачатку нашага стагоддзя літаратурная мова толькі выраблялася. У гэты перыяд яна была шмат таго, што потым было адкінута, але адкінута, у сілу розных прычын, дарэмна. Сёння мы можам многае вярнуць, скарыстаць — ёсць магчымасць аднавіць нашу мову ў яе натуральны развіццё.

Скажам, я спецыяльна цікавіўся, як стваралася сучасная літаратурная мова ў Ізраілі. З пісьмовых крыніц у ёй была толькі біблія. Яны стварылі цэлы інстытут, які распаўсюдзіў яе кожнае слова...

Наша ж мова яшчэ жывая. Яна можа набыць поўнае дыханне, вярнуць страчанне, што зафіксавана ў тых жа слоўніках 20—30-х гадоў.

— Дык атрымліваецца...

— Так, атрымліваецца. І ніколі не траціў веры ў перамогу добра над злом, у перамогу беларускай справы, беларускага слова. І веру ў той час, калі беларуская кніга будзе ў кожнай хаце, яе будуць чытаць і школьнікі, і дарослыя... І, вядома ж, размаўляць на роднай мове ўсюды, і дома, і на працы. Але дзёх гэтага трэба кожнаму з нас, свядомым беларусам, вельмі шмат рушыць.

Гутарыла Алена ЦІХАНОВІЧ.

станцыі, шыльды на магазінах, афішы кінатэатраў. Многае змянілася. Але парупіцца ТБМ яшчэ ёсць пра што. Аднаўленча беларускае справе правалі, лексічная аснова мовы. Яшчэ не вырабляюць хібы ў перадачы нашай таліні, некаторыя іншамоўныя слоў, якія праблемы ўзніклі ў беларускіх кінадрамаў, выданых на агульнае ўзнаўленне і ўсталяванне сувязі з беларусамі ва ўсім свеце. Як адзі з сакратараў рэспубліканскай рады ТБМ я, дарэчы,

напярэда, будучы тут, у Мінску, на пытанне пра перспектывы эміграцыі, прывёў агульнае пытанне: «Вялікая галава з гэтага не вырасца».

Эміграцыя, сапраўды, можа даць нам нейкі духоўны імпульс, падтрымаць матэрыяльна, але асноўны адрэжэнскі клопат — на плячах тых, хто тут нарадзіўся і жыве, жыццё сакома, мовай гэтай зямлі.

— Барыс Іванавіч, Вас ведаюць як заўважнае кніжнік, Ваш беларускі кнігазбор сёння ці не набажэцкая хатняя бібліятэка. А з чаго ўсё пачыналася?

— У бліжэйшы час з майёй бібліятэкай выйдзе яшчэ некалькі факсіміль кніг. У «Мастацкай літаратуры» — «Вяжанка» Янкі Лучны, «Пад сіняй неба» Наталлі Арсенкевай, «Спадчына» Янкі Купалы. Эцыклапедыя пераважнае том «Живописной России», прысвечаны Беларусі. Па лініі ТБМ выйшаў зборнічак пад рэдакцыяй Вядула Ластоўскага «Што трэба ведаць кожнаму беларусу», рытуецца «Руска-беларускі слоўнік» братоў Гарэцкіх. У бліжэйшы час «Народная асета» выдае «Беларуска-рускі слоўнік» С. Некрашэвіча і М. Байкова. Словам, я не адмажыў ні аднаму выдавецтву, які да мяне звяртаўся. Хіч мяне экзампліры псуецца ў рабоце, разніжэцца на лісты — а тады з'яўляецца яшчэ тысячы-другая паслэбнік, таг неабходны людзям.

— Чаму, на Ваш думку, неабходна перавыдаваць слоўнік пачатку стагоддзя?

— У пачатку нашага стагоддзя літаратурная мова толькі выраблялася. У гэты перыяд яна была шмат таго, што потым было адкінута, але адкінута, у сілу розных прычын, дарэмна. Сёння мы можам многае вярнуць, скарыстаць — ёсць магчымасць аднавіць нашу мову ў яе натуральны развіццё.

Скажам, я спецыяльна цікавіўся, як стваралася сучасная літаратурная мова ў Ізраілі. З пісьмовых крыніц у ёй была толькі біблія. Яны стварылі цэлы інстытут, які распаўсюдзіў яе кожнае слова...

Наша ж мова яшчэ жывая. Яна можа набыць поўнае дыханне, вярнуць страчанне, што зафіксавана ў тых жа слоўніках 20—30-х гадоў.

— Дык атрымліваецца...

— Так, атрымліваецца. І ніколі не траціў веры ў перамогу добра над злом, у перамогу беларускай справы, беларускага слова. І веру ў той час, калі беларуская кніга будзе ў кожнай хаце, яе будуць чытаць і школьнікі, і дарослыя... І, вядома ж, размаўляць на роднай мове ўсюды, і дома, і на працы. Але дзёх гэтага трэба кожнаму з нас, свядомым беларусам, вельмі шмат рушыць.

Гутарыла Алена ЦІХАНОВІЧ.

— Я ўсё-такі займаўся эміграцыяй і бачу: яна сёння вельмі малалікая. А калі гаварыць пра творчую і навуковую інтэлігенцыю — то з не засталіся лічаныя асобы. Той жа Данчак,

Звычайна (або праста) акцыя дзе ўладальніку наступныя правы:

1. Права ўдзелу ў кіраванні справай кампаніі. Гэта значыць, што акцыянер можа прымаць удзел у агульным сходзе акцыянераў, які праводзіцца звычайна раз у год і з'яўляецца вышэйшым органам кіравання кампаніяй. На сходзе вырашаюцца самыя важныя пытанні: змяненне статута кампаніі, выбары дырэктары (праўлення), і, калі кампанія мае дзяцера, змяненне агульнага размеру дывідэндаў. Усё гэта вырашаецца большасцю галасоў, прычым адна акцыя — гэта адзін голас. Зразумела, што чым больш чалавек мае акцыі, тым большы яго ўплыў на прыняцце рашэнняў.

2. Права атрымання дывідэндаў. Дывідэнды выплачваюцца, як правіла, праз месяц пасля зацвярджэння іх размеру агульным сходам. Выплата робіцца штогод або штокарэвалёна — па рашэнню сходу.

3. Права продажу акцыі. Калі справы кампаніі ідуць паспяхова і рэгулярна выплачваюцца вялікія дывідэнды, то многія людзі, якія не маюць акцыі, вядома, захочуць іх купіць. Уладальнік жа акцыі мае магчымасць выгадаваць яе, прадаўшы — па больш высокай цане. Купля-продаж акцыі часта адбываецца праз спецыялістаў-посраднікаў (брокераў), якія працуюць на біржы каштоўных папер (фондавай біржы).

Апрача простых часта выпускаюцца прывілеяваныя акцыі. Яны адрозніваюцца тым, што не даюць права галасу на агульным сходзе. Зетое па іх устаноўлены шэрады размер дывідэндаў, напрыклад 10 або 15 процантаў ад нямінмальнага кошту акцыі. І гэтыя дывідэнды выплачваюцца ў першую чаргу, незалежна ад вынікаў дзейнасці кампаніі. І, калі кампанія прывілеяваныя акцыі таксама можа купіць або прадаць.

Такім чынам, прывілеяваныя акцыі больш надзейныя: што б і здарылася, іх уладальнікі атрымаюць гарантываны дывідэнд. Але яны менш даходныя: нават пры паспяховай дзейнасці кампаніі не гэта атрымаць больш за свее 10 або 15 процантаў.

А па простых акцыях можна атрымаць і 50 процантаў, і больш. Праўда, можа і нічога не атрымаць — усё залежыць ад таго, як працуе кампанія. Карэцця, тут больш рызыкі, зетое можа быць большым і магчымым даходам. Што ж, хто не рызыкуе, той не выйграе.

Аб іншых асаблівасцях акцыі і аб абарончым у нашай дзяржаве дзе рэскаванне ў наступны раз.

Тэл. у Мінску 64-16-30.

ШАШКИ

Пад редакцыйя майстра спорту
М. Грушеўскага
НАШЫ КОНКУРСЫ
Рухалі іграшкі
Конкурс № 92
Пётр Шындзяд
(г. Наваполацк)

Белые: простая а1, а3, с1, е1, f2, g3, h2 (8).
 Чёрные: простая с3, с5, d2, d4, d6, е3, е7, f4 (9).
 Ход: h1 выигрывает белых (два ачки).
 Миникоролевый шашки
 Конкурс № 54
 Валляжины Сипянау
 (г. Абаза)
 Белые: простая 18, 20, 28, 38, 39, 41 (9).
 Чёрные: простая 7, 8, 10, 19, 21, 29, 38 (7).
 Пачиначоры, белыя выйграюць (два ачки).
 Шашкі-шамакаты
 Конкурс № 3
 Алиевский Анулич
 (г. Вилнебю)

Белые: слон d2, конь f2, пеш-
 ки с3, e3 (4).
 Чёрные: простая e5 (1).
 Белые пачинаюць і запаруюць
 простую чорных (адно ачко).
 Часовае: 15 хвілін.

(г. Абазя)

Белый: простая 10, 20, 28, 38, 41 (8).

Черный: простая 7, 8, 10, 19, 29, 38 (7).

Пачинаюць, белых выгаграюць (за ачы).

Шахмат-шахматы
Конкурс № 3
Алексей Акуліч
(г. Віцебск)

Белый: слон d2, конь f2, пеш. e3 (4).

Черный: простая e5 (1).

Велм пачинаюць і заграюць рэстую чорную (адно ачы).

Чисель: пачынаць і выграць

8
7
6
5
4
3
2
1

a b c d e f g h

Белый: слон с2, конь f1, прогн. g5 (3).
Черный: пешки с3, f2, простая g3.
Белый: пешка a3! Запрещено дамку! Две простые черные.
Ждем вам приемного адъютанта за решением готай шуруной извещатель задачи!

ВАША САМААДУЧУВАННЕ

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ

Нагадаем, што паводле даных лабараторы медыка-экалогіі праблем Сібірскага аддзялення Акадэміі медыцынскіх навук Расіі, 26, 27 і 30 сакавіка — неспрыяльныя дні для людзей са слабым сэрцам, тых, каго турбуе ціск.

Медыкі раяць у гэтыя дні пазбягаць перагулак, не ўжываць алкаголю і не курцы, чашэй бываць на свежым паветры, больш есці агародніны і менш — мяса і сала. А яшчэ засцярожвацца ад сварак і наогул ад залішняй трыты нервовых клетак.

НА ДВОР'Е

19 сакавіка

Сяння ўдзель па рэспубліканскай чыкавецкай надвор'е пераважна

на наступныя двое сутак чакаюць 30 савіеца на пазначанаму ахадзе, 21-га — месцамі на рэспубліцы каротчаснавая акупацыя, 22-га — канспірацыя паветра ўначы ад 3 гораў і мароду да 2 — цяпла. Уздзень 4—9 гораду саў вышэй мугла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіпштык.

**СОВЕТСКАЯ
БЕЛОРУССИЯ
СЕНЬЯ У НУМАРЫ**

«Мы ўсе — у адной лодцы...»
Рэфэрэнду: што вы аб ім думаете?
«...» гэтага ўжо праблемна...»
Паспэўна-92.
«Запасы, на жаль, не бліжэй...»
Новыя рубіны ў гавяцце.
«Ці не зноўдзяжы работ?»
Патрабаванне вырашэння.
«Фісц у савановы барыс.
«Паводна, не ў Германія.
«Які мнц у саркавагу? 3
апошняя пошта.
«Так, ішлі хлопчыкі па мінін
плышай». «Белыя пляжы» паямці.
«Гурагудя», Людзі, Падвёі.
Фігуры.
«Нышлі да чарнобыльскай
Юрыдычны клуб.
«Паводна, не чарнобыль
лямілі». Знон асаблівых уаглі.
«Прабачце і прабачымі будзе.
«Паводна, на жывіцёвых пераніры
жываніцы.
«Будзем жыцьві — на памі
ром», Футбол.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.784. Індэкс 63.850.
Зак. № 56.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісканы ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12